

NORGES
VASSDRAGS- OG ELEKTRISITETSVESEN

Vassdragsforvaltningen i NVE

VASSDRAGSDIREKTORATETS OPPGAVER

Direktoratets plass i den offentlige
vassdragsforvaltning
og forholdet til andre offentlige organer.

Grenseoppgang og samarbeidsformer
mellom direktoratets avdelinger.

Redigert av Arne Hovland

FORORD

Vi i Vassdragsdirektoratet har lenge følt behov for grenseoppgang mellom vårt direktorat og andre offentlige organer som stiller med vassdragssaker. De forskjellige avdelingene har også følt behov for en grenseoppgang seg imellom og vi har i den anledning hatt to utredningsgrupper i arbeid. Instillingene fra disse har vært diskutert i fagsjefmøter, og den endelige utforming bygger på gjeldende lover og på NVE's instruks fra 1960.

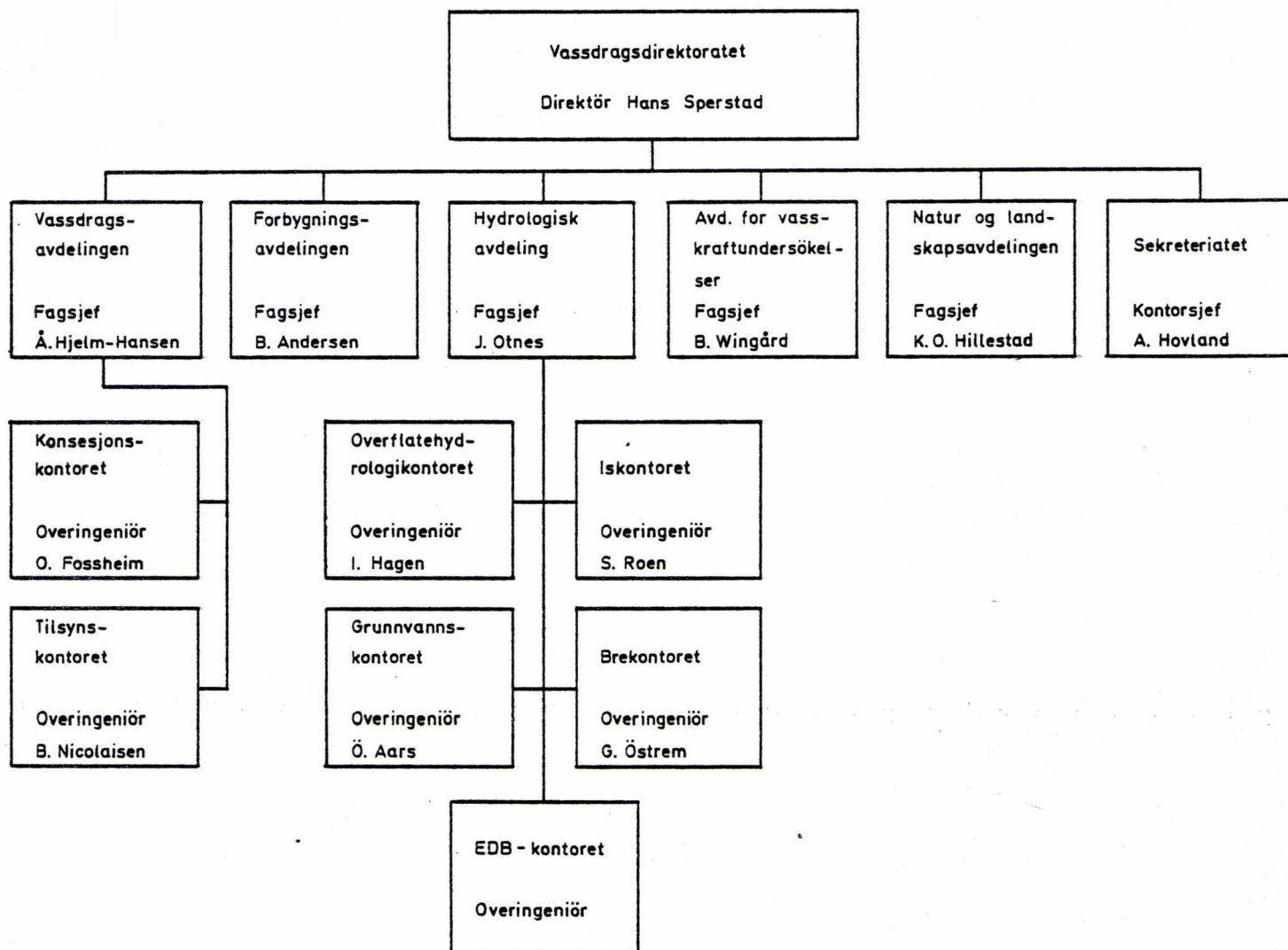
Verken den ytre eller den indre grenseoppgang kan anses endelig. Jeg regner det rimelig at denne første utgaven må kompletteres etter en tid og ser gjerne at de som oppdager mangler sier fra til kontorsjef Hovland som har ført denne utgaven i pennen.

Så vil jeg få takke de to gruppene for utredningene og kontorsjef Hovland for redigeringen, og håper at denne trykksak vil være til hjelp og rettledning både for våre folk og for andre.

Vassdragsdirektoratet, 05.03.1981

H. Sperstad

Organisasjonsplan

Distriktskontorer :

Östlandskontor I Oslo VF Overingeniør H. Haga	Östlandskontor II Oslo VF Overingeniør O. J. Strømmen	Vestlandskontoret Førde VF-VN Overingeniør E. Björbæk	Trøndelagskontoret Trondheim VF-VN-VV Overingeniør E. Knutsen	Nord - Norge kontoret Narvik VF-VN-VH-VV Overingeniør E. Kummeneje
Midlertidig kontor Teknisk tilsyn Voss VV Avd.ingeniør J. Skorve	Midlertidig kontor Naturverntilsyn Sand VN Avd.ingeniør K. Svendheim			

Betydningen av forkortelser som er brukt:

A	- Administrasjonsdirektoratet
DVF	- Direktoratet for vilt og ferskvannsfisk
E	- Elektrisitetsdirektoratet
Gd.	- Generaldirektøren
ID	- Industridepartementet
KAD	- Kommunal- og arbeidsdepartementet
LD	- Landbruksdepartementet
MD	- Miljøverndepartementet
NSB	- Norges statsbaner
NVE	- Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen
OED	- Olje- og energidepartementet
Ot.prp.	- Odelstingsproposisjon
R	- Rasjonaliseringsdirektoratet
S	- Statskraftverkene
SD	- Samferdselsdepartementet
SFT	- Statens forurensningstilsyn
St.meld.	- Stortingsmelding
V	- Vassdragsdirektoratet
VA	- Sekretariatet
VF	- Forbygningsavdelingen
VH	- Hydrologisk avdeling
VHB	- Brekontoret
VHD	- EDB-kontoret
VHG	- Grunnvannskontoret
VHI	- Iskontoret
VHO	- Kontoret for overflatehydrologi
VN	- Natur- og landskapsavdelingen
VU	- Avdeling for vasskraftundersøkelser
VV	- Vassdragsavdelingen
VVK	- Konsesjonskontoret
VVT	- Tilsynskontoret

INNHold

	Side
1. INNLEDNING	7
2. DET RETTSLIGE GRUNNLAG FOR V'S VIRKSOMHET	9
2.1 Instruks	9
2.2 Lovbestemmelser	10
2.2.1 Ervervsloven	10
2.2.2 Vassdragsreguleringsloven	10
2.2.3 Vassdragsloven	10
2.2.4 Andre lover	11
2.3 Delegert myndighet	11
3. DIREKTORATETS OPPGAVER	13
3.1 Vasskraftutbygging	14
3.2 Vassforsyning	15
3.2.1 Alminnelig forbruk	15
3.2.2 Drifts- og kjølevatn til industri	15
3.2.3 Jordvatning	15
3.3 Ferdsel og fløting	16
3.3.1 Ferdsel i vassdrag	16
3.3.2 Fløting	16
3.4 Fiske	17
3.5 Kloakkavløp og forurensning	17
3.6 Forbyggings-, senkings- og flømskadearbeider	17
3.7 Hydrologiske undersøkelser	18
3.8 Vasskraftundersøkelser	18
3.9 Diverse tiltak i vassdrag	18
3.10 Natur og landskap	19
3.11 Tilsyn - kontroll	19
3.11.1 Tilsyn med kraft-, regulerings- og overføringsanlegg m.v.	19
3.11.2 Landskaps- og naturverntilsyn	20
3.11.3 Tilsyn - kontroll, for øvrig	20
3.12 Konsesjonsavgifter	21
3.13 Beskatning av kraftverk	21
3.14 Oppnevning av skjønnsmenn	21
3.15 Sikkerhetsstillelse for årlige erstatninger	22
3.16 Vannbruksplanlegging	22
4. DE ENKELTE AVDELINGERS OPPGAVER	23
4.1 Vasskraftutbygging	25
4.2 Vassforsyning	25
4.2.1 Alminnelig forbruk	25
4.2.2 Drifts- og kjølevatn til industri	26
4.2.3 Jordvatning	26
4.3 Ferdsel og fløting	26
4.3.1 Ferdsel i vassdrag	26
4.3.2 Fløting	26
4.4 Fiske	27
4.5 Kloakkavløp og forurensning	27
4.6 Forbyggings-, senkings- og flømskadearbeider	27
4.7 Hydrologiske undersøkelser	27
4.8 Vasskraftundersøkelser	27
4.9 Diverse tiltak i vassdrag	28

	Side	
4.10	Natur og landskap	28
4.11	Vassdragstilsyn - kontroll	28
4.11.1	Teknisk tilsyn	28
4.11.2	Tilsyn med natur og landskap	29
4.11.3	Tilsyn - kontroll, for øvrig	29
4.12	Konsesjonsavgifter	29
4.13	Beskatning av kraftverk	29
4.14	Oppnevning av skjønnsmenn	29
4.15	Sikkerhetsstillelse for årlige erstatninger	30
4.16	Vannbruksplanlegging	30
5.	SAMARBEIDE	31
5.1	Samarbeide med andre institusjoner	31
5.2	Samarbeide mellom avdelingene	31

1. INNLEDNING

NVE's nåværende organisasjonsform ble fastlagt ved ID's instruks av 15. juni 1960, som bl.a. bestemte at det skulle opprettes 4 direktorater, hvorav 3 fagdirektorater, Vassdragsdirektoratet (V), Elektrisitetsdirektoratet (E), Direktoratet for statskraftverkene (S) og Administrasjonsdirektoratet (A). A ble tillagt administrative, juridiske og økonomiske saker. V, E og S ble tillagt hver sine spesielle fagsaker innenfor vassdrags- og elektrisitetsforvaltningens område (instruksens § 3). Alle oppgaver som hører under vassdragsforvaltningen ble lagt under V.

Da instruksene ble gitt var NVE/V praktisk talt enerådende på dette område (under departementsnivå). Synet på bruken av vannressursene har senere gjennomgått en sterk endring. Nye brukerinteresser er kommet i fokus og må tillegges sterkere vekt. Vernetanken har trengt seg fram på flere områder. Spørsmål om vern av vassdrag mot kraftutbygging, vern mot vannforurensing, vern av natur og landskap m.v. er således blitt sterkt aktualisert.

Andre myndigheter er kommet inn i bildet når det gjelder forvaltningen av vannressursene. I løpet av 1970-årene er det opprettet to nye departementer, Olje- og energidepartementet (OED), som nå er NVE's overordnede organ, og Miljøverndepartementet (MD). Statens forurensningstilsyn (SFT) er etablert som et eget organ under MD og har overtatt en del av V's tidligere saksområde (Vannforsyning og kloakkavløp). MD er tillagt oppgaver som grenser inn på V's saksområde (Ressursforvaltning).

Det er foretatt endringer i bestående vassdragslovgivning og gitt enkelte nye lover som berører vassdragsforvaltningen. I stigende grad er det blitt aktuelt med delegering av myndighet både på grunn av oppgavenes omfang og på grunn av de regler for klagebehandling som ble fastsatt i forvaltningsloven.

For NVE og de enkelte direktorater er det nødvendig å følge med i den utvikling som skjer og foreta revurdering og omprioritering av oppgavene. Hvor sterkt en skal engasjere seg, særlig innen nye områder, er bl.a. et spørsmål om kapasitet og begrenses av de årlige budsjetter.

På grunn av den utvikling som er skissert foran, har V nå foretatt en revurdering av sine oppgaver og herunder foretatt en grenseoppgang, utad i forhold til andre institusjoner og innad i forholdet til de øvrige direktorater og forholdet mellom avdelingene. Oversikt over de saker som hører under V eller som V skal engasjere seg i, er gitt under kap. 3. Under kap. 4 er gitt en mer detaljert oversikt over de enkelte avdelingers oppgaver og ansvarsområde. Videre er det tatt med en oversikt over det rettslige grunnlag for V's virksomhet (kap. 2), og et avsnitt om samarbeidsformer (kap. 5).

Denne orientering bygger på den nåværende status. I Energi-meldingen - St.meld. nr. 54 (1979-80) - er forutsatt at det ikke skal skje noen vesentlige endringer i NVE's organisasjonsform eller arbeidsområde. Det er imidlertid uttalt at OED i samråd med NVE, R og berørte departementer som MD og KAD vil gjennomgå NVE's arbeidsoppgaver og administrasjon. Målet er bl.a. "å utvikle NVE til å kunne løse nye oppgaver en står overfor på energisektoren på en

mest mulig hensiktsmessig måte, og utvikle administrative rutiner og saksbehandlingsregler i NVE slik at berørte departementer og organer blir trukket inn i saksbehandlingen på et tidlig tidspunkt". Det er også uttalt at det vil "bli utarbeidet en ny instruks for NVE, som vil bli lagt fram for Stortinget".

En kan ikke se bort fra at oppfølgingen av Energimeldingen og den nye instruks som blir fastsatt, kan endre på det som er sagt i det følgende.

2. DET RETTSLIGE GRUNNLAG FOR V'S VIRKSOMHET

Det rettslige grunnlag for V's virksomhet finner en i instruksen av 1960 og i vassdragslovgivningen. I lovgivningen vil avgjørelsesmyndigheten som regel være tillagt "Kongen" eller "vedkommende departement". I saker under OED som gjelder vassdragsforvaltningen vil da V være saksforberedende instans, mens den endelige avgjørelse treffes av departementet eller Kongen. Det forekommer også i noen utstrekning at avgjørelsesmyndigheten er delegert slik at sakene blir avgjort av NVE.

2.1 Instruks

NVE's nåværende organisasjon ble fastlagt i instruksen av 1960 som bestemmer at etaten skal ledes av et hovedstyre med Gd. som formann og 5 stortingsvalgte medlemmer (§ 2), at den skal bestå av 4 direktorater (§ 3) og det antall underavdelinger vedkommende departement bestemmer (§ 5).

Instruksen inneholder videre en opplisting av NVE's oppgaver (§ 1) og av de enkelte direktoraters oppgaver (§ 3). Av NVE's oppgaver slik de er kommet til uttrykk i 9 punkter i § 1, gjengis her punktene 1, 3, 8 og 9 som angår V's virksomhet. Etter disse skal NVE:

1. Foreta hydrologiske og andre undersøkelser for å skaffe nærmere kjennskap til landets vassdrag, våke over offentlige og almene interesser i vassdragene og derunder fremme forslag til vedkommende departement, samt forestå vassdragstilsynet.
3. I henhold til lov etter Kongens bestemmelse utføre forbyggings-, senknings- og kanaliseringsanlegg og fremme andre tiltak vedrørende vassdragene og elektrisitetforsyningen.
8. I henhold til lov eller etter Kongens bestemmelse treffe avgjørelse i vassdrags- og elektrisitetssaker.
9. Være rådgivende organ for vedkommende departement i vassdrags- og elektrisitetssaker og avgi uttalelser om saker som departementet forelegger.

Under § 3 II er V's oppgaver spesifisert slik:

- Ervervs- og reguleringskonsesjoner og kontroll med vilkårenes overholdelse,
- tilsyn med vassdrag og anlegg i eller over vassdrag,
- saker vedrørende ferdsel og fløting,
- avgjørelser etter vassdragsloven
- oppgaver til Riksskattestyret,
- forbyggings- og senkningsanlegg,
- hydrologiske undersøkelser og
- undersøkelser av landets vasskraft.

En vil også understreke bestemmelsene i de to siste avsnitt i § 3 hvoretter:

Andre direktorater enn det som har saken til behandling plikter å yte nødvendig hjelp ved forberedelsen og hovedstyret kan overdra behandlingen av en enkelt sak eller en gruppe saker til et annet direktorat enn her bestemt.

2.2 Lovbestemmelser

NVE's virksomhet på vassdragsforvaltningens område, som er V's saksområde, følger i det vesentlige av de bestemmelser som er fastsatt i følgende lover:

Lov nr. 16 av 14. desember 1917 om erverv av vannfall, bergverk og annen fast eiendom m.v. (ervervsloven). Lov nr. 17 av 14. desember 1917 om vassdragsreguleringer (vassdragsreguleringsloven). Lov nr. 3 av 15. mars 1940 om vassdragene (vassdragsloven).

Det finnes også enkelte andre lovbestemmelser som har betydning for V's virksomhet.

2.2.1 Ervervsloven

De saker som er omhandlet i ervervsloven kap. I "Om vannfall" hører under V's saksområde. Dette gjelder behandling av søknader om ervervskonsesjon, bruksrettskonsesjon, planendring, fristforlengelse, endring av konsesjonsvilkår og manøvreringsreglement. Det gjelder videre tilsyn med anleggets utførelse og senere vedlikehold og kontroll med overholdelse av konsesjonsvilkårene og saker som angår deling av konsesjonsavgifter. Under V's område hører videre en del av bestemmelsene under kap. V "Alminnelige bestemmelser" hvoretter blant annet behandles søknader om aksjeervervskonsesjoner.

Avgjørelsesmyndigheten er i ervervsloven tillagt "Kongen" eller "vedkommende departement" (OED). Enkelte saker skal dog forelegges Stortinget før det gis konsesjon (jfr. § 2 annet ledd, § 4 annet ledd og § 5 annet ledd). V vil således bare være saksforbereder. Avgjørelsesmyndigheten kan dog i enkelte tilfelle være delegert (se under 2.3).

2.2.2 Vassdragsreguleringsloven

Det område som er regulert ved bestemmelsene i denne lov, hører i sin helhet under V som saksforberedende organ. Avgjørelsesmyndigheten er også her som regel tillagt "Kongen", "vedkommende departement" eller i enkelte tilfelle Stortinget (jfr. § 2 annet ledd, § 8 annet ledd, § 10 p. 5, § 11 p. 6, § 13 annet ledd, § 15 p. 1, § 20 a første ledd, § 21 p. 2). Visse beføyelser er dog i denne lov uttrykkelig tillagt NVE (jfr. § 4 a, § 6 p. 1, § 9 p. 4).

2.2.3 Vassdragsloven

Den vesentligste del av sakskomplekset under denne lov hører under V's område. Avgjørelsesmyndigheten er som i de to foran nevnte lover som hovedregel lagt til Kongen eller departementet (OED).

Enkelte saksområder som vannforsyningssaker (jfr. §§ 17 og 18) og kloakkavløpssaker (jfr. § 37) er overført SFT's og MD's forvaltningsområde. Det samme gjelder saker vedrørende forurensing av vassdrag som nå er regulert ved lov om vern mot vannforurensing av 26. juni 1970 (tidligere kap. 5 i vassdragsloven).

Ellers er å merke at enkelte saker etter denne lov avgjøres av andre departementer enn OED og MD, således bl.a. SD (§§ 22, 25, p. 3 og 38 p. 2), ID (§ 63) og KAD (§ 62 p. 5) eller av andre myndigheter som Vegsjefen (§ 13), Fylkesmannen (§ 62 p. 5 siste ledd og § 80) og lensmannen eller politimesteren (§ 82).

Flere bestemmelser i loven legger avgjørelsen til hovedstyret, således i 8. kap. "om fløting", 10. kap. "Alminnelige bestemmelser om tiltak i vassdrag", 11. kap. "Om søknader og tillatelser, skjønn o.a.", 15. kap. "Forskjellige bestemmelser".

2.2.4 Andre lover

Av andre lover som har betydning for avgrensning av eller berører V's virkeområde skal her nevnes (i kronologisk orden):

- lov nr. 8 av 18. august 1911 om skatt på formue og inntekt (skatteloven) - § 19 om beskatning av kraftverker
- lov nr. 1 av 12. juni 1931 om visse spørsmål vedrørende vassdragsretten i Norge og Sverige (i h.t. konvensjonen mellom Norge og Sverige om visse spørsmål vedrørende vassdragsretten av 11. mai 1929).
- lov nr. 8 av 25. juni 1958 om forsvarsmessig sikring av kraftforsyningen
- lov av 23. oktober 1959 om oreigning av fast eigedom (oreigningsloven) - § 25 om forhåndstiltredelse
- lov nr. 24 av 9. juni 1961 om sikring mot og erstatning for naturskader (naturskadeloven)
- lov nr. 7 av 18. juni 1965 - bygningsloven - kap. III
- lov nr. 65 av 19. juni 1969, VII om bygging og drift av elektriske anlegg og VII overgangsbestemmelser
- lov nr. 63 av 19. juni 1970 om naturvern
- lov nr. 75 av 26. juni 1970 om vern mot vannforurensing (vannvernloven)
- lov nr. 82 av 10. juni 1977 om motorferdsel i utmark og vassdrag
- lov nr. 50 av 9. juni 1978 om kulturminner.

2.3 Delegert myndighet

Den myndighet som i lovgivningen er tillagt Kongen, vil i alminnelighet bli delegert til et departement som avgjør sakene i første instans. Departementets myndighet kan delegeres videre til et underordnet organ som i så fall treffer avgjørelse i første instans. Dersom vedtaket blir påklaget etter reglene i forvaltningsloven, blir i så fall saken endelig avgjort av departementet som klageinstans.

Innenfor V's saksområde er avgjørelsesmyndigheten delegert ved brev fra ID av 3.2.65, 12.9.69, 4.2.71, 7.10.71, 2.5.72, 12.9.72, 12.3.76 og brev fra OED av 25.2.80 og 17.2.81 i saker som gjelder:

- fordeling av konsesjonsavgifter (vassdragsreguleringsloven § 11 p.2, ervervsloven § 2 p. 13 og § 5 p. 2)
- fastsettelse av kraftøkningen (vassdragsreguleringsloven § 11 p. 1 og § 12 p. 15)

- fastsettelse av forskrifter om bortfall av eiendomsrett til sunket trevirke (vassdragsloven § 82 p. 4)
- fastsettelse av forskrifter for krabbastømmer (vassdragsloven § 83)
- stadfesting av vedtekter for fløtingsforeninger (vassdragsloven § 88)
- oppnevning av skjønnsmenn (vassdragsloven § 130 p. 2 og vassdragsreguleringsloven § 20 p. 1)
- sikkerhetsstillelse for årlige erstatninger (vassdragsreguleringsloven § 16 p. 5 åttende ledd og vassdragsloven § 133 p. 5)
- almenhetens bruk av anleggsveier (vassdragsreguleringsloven § 12 p. 6, ervervsloven § 2 p. 8)
- offentlig tilsyn (vassdragsreguleringsloven § 12 post 10)
- godkjenning av tilsynsmenn for manøvrering av reguleringsanlegg (vassdragsreguleringsloven § 12 p. 12)
- pålegg om hydrologiske undersøkelser (vassdragsreguleringsloven § 12 p. 13)
- forhåndstiltredelse vedr. tillatelser etter vassdragsreguleringsloven og vassdragsloven (oreigningsloven § 25 første ledd)
- godkjenning av vedtekter for brukseier- eller reguleringsforeninger (vassdragsreguleringsloven § 9 p. 1)
- tilsyn vedrørende pålegg om naturvernmessige tiltak (vassdragsreguleringsloven § 12 p. 16)
- iverksetting av kontrollordninger (vassdragsreguleringsloven § 12 p. 19)
- pålegg om bygging av terskler (vassdragsreguleringsloven § 12 p. 18, vassdragsloven § 106 p. 2)
- ny prøvelse av konsesjonsavgifter til stat og kommuner (ervervslovens § 2, 3. ledd, p. 13 og § 5, 3. ledd, p. 2 samt vassdragsreguleringslovens § 11, p. 1)

I et tilfelle er myndigheten delegert fra departementet direkte til Vassdragsdirektøren. Det gjelder oppnevning av skjønnsmenn. Forøvrig er avgjørelsesmyndigheten delegert til NVE som treffer avgjørelse i hovedstyremøte eller ved Gd. (Instruksen § 7, jfr. § 10), med mindre myndigheten er delegert videre til V. I så fall avgjøres saken av Vassdragsdirektøren.

3. DIREKTORATETS OPPGAVER

Innenfor det saksområde som er tillagt V, skal direktoratet utøve følgende funksjoner:

- være saksforberedende organ og utarbeide innstilling for hovedstyret i vassdragssaker der det kreves konsesjon eller tillatelse av overordnet myndighet.
- gi innstilling til hovedstyret i vassdragssaker der avgjørelsesmyndigheten er delegert til NVE
- gi uttalelse i vassdragsspørsmål som blir forelagt NVE av overordnet myndighet eller andre etater, institusjoner eller enkeltpersoner
- forberede og avgjøre saker der avgjørelsesmyndighet er delegert til V
- sørge for nødvendig underretning til den/de det gjelder om vedtak truffet av NVE eller V
- planlegge og utføre forbyggings-, senknings- og flømskadetiltak samt opprydding i vassdrag
- gjennomføre flømsprognoser, sørge for flømvarsling og skaffe data for flømgrenser
- føre tilsyn med oppføring og vedlikehold av damanlegg og andre vassdragsanlegg
- ta initiativ til å føre tilsyn med landskapspleie i forbindelse med bruk av vassdragene
- føre kontroll med overholdelse av pålegg gitt i eller i medhold av konsesjonsvilkår
- foreta teknisk/økonomiske vurderinger av vannkraftprosjekter
- utarbeide og holde ajour oversikter over utbygd og nyttbar vasskraft samt vassdragsnivellelementer
- foreta hydrologiske, glasiologiske og geodetiske undersøkelser i marken, bearbeide innsamlede data og presentere dem i en hensiktsmessig form
- beregne konsesjonsavgifter og foreslå fordeling av de kommunale avgifter
- drive forskingsvirksomhet
- drive informasjonsvirksomhet.

Det saksområde som er tillagt V kan deles inn i de hovedgrupper som er omtalt i det følgende.

3.1 Vasskraftutbygging

Den forvaltningsmessige side ved denne sektor representerer en meget vesentlig del av V's saksområde. Direktoratet er etter instruksen (jfr. § 3 II) tillagt "ervervs- og reguleringskonsesjoner" og "avgjørelser etter vassdragsloven" og skal således behandle søknader om nødvendige konsesjoner eller tillatelser

- til å erverve eiendomsrett eller bruksrett til fall (ervervsloven kap. I)
- til å gjennomføre reguleringer og overføringer i vassdrag (vassdragsreguleringsloven)
- til å erverve aksjer i selskaper som har eiendomsrett eller annen rettighet som er konsesjonspliktig (ervervsloven kap V jfr. §§ 36 og 37)
- til å ekspropriere grunn og rettigheter som er nødvendig til kraftverksformål (vassdragsloven §§ 55, 62 og 148).

Det er V's ansvar at sakene blir tilstrekkelig opplyst bl.a. ved å innhente uttalelser fra alle som representerer berørte interesser. Behandlingen avsluttes med Hovedstyrets innstilling til OED.

Før en reguleringssak er kommet til søknadsstadiet, skal planleggeren sende melding til NVE om igangsatt planlegging (jfr. vassdragsreguleringsloven § 4 a). V skal besørge kunngjøring av disse forhåndsmeldinger (jfr. § 4 a p. 3).

Det tilligger videre V å behandle en rekke saker som har tilknytning til gitte konsesjoner eller tillatelser. Det kan gjelde:

- forlengelse av utbyggingsfrister
- endring av planer
- endring av konsesjonsvilkår, herunder manøvreringsreglement
- almenhetens bruk av anleggsveier
- godkjenning av tilsynsmenn for manøvrering av reguleringsanlegg
- forhåndstiltredelse (etter oreigningsloven § 25) i forbindelse med tillatelser etter vassdragsloven og vassdragsreguleringsloven
- tilsyn med reguleringsanleggene og vassdragenes utbygging
- godkjenning av planer og pålegg som gjelder landskap, natur og arkitektur, herunder bygging av terskler
- iverksetting av kontrollordninger, bl.a. vedrørende hydrologiske undersøkelser
- erosjonsproblemer.
- hjemfall til staten ved konsesjonstidens utløp
- nye konsesjoner ved konsesjonstidens utløp
- konsesjonsavgifter og skatter.

3.2 Vassforsyning

3.2.1 Alminnelig forbruk

Saker som gjelder vassforsyning etter vassdragsloven §§ 17 og 18 er som før nevnt (jfr. p. 2.2.3), overført til MD's forvaltningsområde. I 1974-75 ble saksområdet overført og avgjørelsesmyndigheten delegert til Fylkesmannen. Disse saker blir således nå behandlet og avgjort i første instans på fylkesplanet etter de nevnte paragrafer. De blir regelmessig sendt NVE/V til uttalelse. V kan fremme forslag om vilkår.

I den utstrekning offentlige eller almene interesser blir berørt og bestemmelsene i §§ 104 og 105, jfr. § 106, kommer til anvendelse, har V det fulle ansvar. Det er derfor viktig med utstrakt kontakt og samarbeid med fylkesmyndighetene på dette område.

Selv om §§ 104 og 105 ikke blir berørt, må V bistå fylkesmyndighetene med vassdragsteknisk ekspertise.

3.2.2 Drifts- og kjølevatn til industri

Vassforsyning til industriformål som trenger offentlig tillatelse behandles som andre vassforsyningssaker etter vassdragslovens § 17 (vann til teknisk bruk), eventuelt §§ 104 og 105. Forvaltningsansvaret er også her tillagt MD, respektive NVE.

3.2.3 Jordvatning

Det kan ytes tilskott til jordvatningsanlegg. Søknader om tilskott sendes til og avgjøres av LD etter fastsatte regler. I den utstrekning anleggene berører almene interesser, er det nødvendig med tillatelse etter vassdragsloven §§ 104 og 105, jfr § 106. I så fall skal LD etter gjeldende regler som er av april 1979, sende søknadene til NVE. Sakene behandles av V og avgjøres av Kongen.

Til jordvatningsanlegg kan det også være nødvendig med tillatelse etter vassdragsloven § 17 og/eller etter vannvernloven § 4, jfr. § 10. Sakene behandles i så fall av fylkesmannen som gir slike tillatelser. Er det på forhånd klart at det trenges ekspropriasjonstillatelse etter § 17 sender LD saken til fylkesmannen. NVE får den derfra til uttalelse. Blir det først klart under V's behandling, sender NVE saken til fylkesmannen til avgjørelse etter § 17.

Fellesanlegg og større enkeltanlegg for jordvatning kan forårsake forurensning. Sakene kommer for så vidt inn under vannvernloven § 4 og behandles av fylkesmannen samtidig som NVE/V behandler sakene etter vassdragsloven §§ 104 og 105. Et utvalg oppnevnt av MD med representanter fra MD, SFT, LD, OED og NVE som har vurdert saksbehandlingsregler for jordvatningsanlegg, har 19.5.78 fremmet forslag til en forenklet saksbehandling for disse saker. Det går i korthet ut på at ansvaret for koordineringen og avgjørelsesmyndig-

heten legges til NVE og at de vilkår som fastsettes av fylkesmannen i h.t. vannvernloven skal inntas i den tillatelse NVE gir etter vassdragsloven §§ 104 og 105, jfr. § 106. Forslaget forutsetter delegering av myndighet etter de nevnte bestemmelser i vassdragsloven og § 4, jfr. § 10 i vannvernloven til henholdsvis NVE og fylkesmannen for så vidt angår jordvatningsanlegg.

Etter de opplysninger som foreligger, er myndigheten etter vannvernloven allerede delegert fylkesmannen, mens spørsmålet om delegering etter vassdragsloven ligger til avgjørelse i OED.

3.3 Ferdsel og fløting

3.3.1 Ferdsel i vassdrag

Sjuende kap. i vassdragsloven inneholder en del bestemmelser om ferdseien i vassdragene. Avgjørelser etter disse bestemmelser er tillagt Kongen. Eventuelle søknader forutsettes sendt NVE og behandles etter reglene i § 125, jfr § 126. Sakene hører under V's område.

Ved lov av 10.6.1977 er fastsatt regler for motorferdsel i utmark og vassdrag. Loven hører under MD's forvaltningsområde. Saker som blir sendt NVE til uttalelse behandles av V.

Saker vedrørende isproblemer i forbindelse med ferdsel på islagte vassdrag hører også under V.

3.3.2 Fløting

Regler om fløting er fastsatt i vassdragsloven, åttende kap.

Bortsett fra de saker som er nevnt i §§ 80 og 82 der myndigheten er lagt til henholdsvis Fylkesmannen og lensmannen/politimesteren, treffes avgjørelser etter bestemmelsene i fløtningskapitlet av Kongen, departementet eller av hovedstyret. Med de nevnte unntak forberedes sakene i V.

I enkelte vassdrag er tømmerfløtingen avviklet og erstattet med biltransport. Denne utvikling synes å ville fortsette. De fleste av bestemmelsene i fløtningskapitlet er derfor etter hvert blitt lite aktuelle.

Ved avvikling av fløtingen oppstår spørsmål om nedlegging av fløtingsdammer og fjerning av andre fløtingsinnretninger, eventuelt vedlikehold av slike anlegg som bør bli stående, og om disponering av fløtingsvann som regulanten er pålagt å slippe. Dette hører under V's saksområde.

Opprydding i vassdrag hvor fløting er nedlagt eller vedlikehold av anlegg vil skape problemer med hensyn til utgiftsdekningen. I prinsippet gjelder reglene i § 116. De midler fløtingsforeningen har ved avviklingen bør derfor sikres til dette formål. Noe økonomisk ansvar ut over dette vil neppe kunne gjøres gjeldende mot foreningen eller de enkelte medlemmer. Det vil derfor være nødvendig med spesielle bevilgninger over statsbudsjettet til opprydding eller vedlikehold. Så vel saksbehandlingen som den praktiske gjennomføringen er V's ansvarsområde.

3.4 Fiske

Spørsmål i forbindelse med innlandsfisket hører under MD's og DVF's ansvarsområde. Dersom det blir aktuelt med tekniske anlegg, som fisketrapper i vassdragene, kommer bestemmelsene i §§ 8, 104 og 105 i vassdragsloven til anvendelse. Sakene må for så vidt behandles av V.

Pålegg i konsesjonsvilkår om bygging av fisketrapper eller utsetting av yngel, følges opp av DVF.

3.5 Kloakkavløp og forurensing

Saker som gjelder kloakkavløp (vassdragsloven § 37) og forurensing i vassdragene (tidligere femte kap. i vassdragsloven, nå vannvernloven) er som tidligere nevnt, overført til MD's og SFT's ansvarsområde og delvis delegert til fylkesmannen.

I den utstrekning bestemmelsene i vassdragsloven §§ 8, 104 og 105 blir berørt, er det V's ansvar. Behandlingen av disse saker må foregå i intimt samarbeide med de nevnte myndigheter.

3.6 Forbyggings-, senkings- og flømskadearbeider

Etter instruksen skal NVE "utføre forbyggings-, senkings- og kanaliseringsanlegg" (§ 1 p. 3). Den fastsetter også at dette saksområde hører under V (§ 3 II). Etter søknad fra grunneiere, kommuner eller institusjoner foretar V nødvendige undersøkelser, utarbeider planer og står for utførelsen av arbeidene. Utgiftene dekkes i det vesentlige over NVE's budsjett. Berettigelsen avgjøres av Hovedstyret. Tiltakene utføres etter V's prioritering innenfor rammen av de årlige bevilgninger.

Til tørrleggingstiltak (senking, flømbeskyttelse, pumpestasjoner) ytes statstilskott over Landbruksdepartementet's budsjett. V planlegger og bistår ved utførelsen ved større arbeider. Mindre arbeider tar landbruksmyndighetene seg av.

V yter bistand til vurdering av planer og kontroll med utførelsen for sikringstiltak som utføres av andre, f.eks. Vegvesenet, NSB, kommuner, landbrukskontorer og private.

V behandler også søknader om nødvendig tillatelse etter vassdragslovens §§ 30, 31, 102 og 103 for de tiltak det her gjelder.

Ved flømskadearbeider som det ytes erstatning for etter lov nr. 24 av 9.6.61 om erstatning for naturskader m.v., behandles sakene i samarbeid med Statens naturskadefond som forvalter nevnte lov.

3.7 Hydrologiske undersøkelser

Instruksen fastslår at NVE skal "foreta hydrologiske og andre undersøkelser for å skaffe nærmere kjennskap til landets vassdrag" (§ 1 p. 1) og at hydrologiske undersøkelser er tillagt V (§ 3 II).

Arbeidsområdet dekkes av begrepet operativ hydrologi, slik dette ble definert på "Technical Conference of Hydrological and Meteorological Services" i Geneve i 1970:

- a. Målinger av grunnleggende hydrologiske elementer fra meteorologiske og hydrologiske stasjonsnett. Innsamling, overføring, behandling, lagring og publisering av grunnleggende hydrologiske data.
- b. Hydrologiske prognoser (d.e. tidfestede forutsigelser).
- c. Forskning, utvikling og forbedring av metoder, fremgangsmåter og teknikk innenfor planlegging av stasjonsnett, instrumenter og metoder, dataoverføring og databehandling, fremskaffelse av meteorologiske og hydrologiske data for planleggingsformål samt hydrologiske prognoser.

Ved siden av de generelle hydrologiske undersøkelser foretas i begrenset omfang undersøkelser av konkrete prosjekter etter oppdrag utenfra. Oppdragsvirksomheten er formalisert gjennom særskilte bevilgninger over det ordinære budsjett.

3.8 Vasskraftundersøkelser

Etter instruksen av 1960 er "undersøkelser av landets vasskraft" tillagt V (§ 3 II). Disse undersøkelser omfatter tekniske og økonomiske vurderinger av vasskraftpotensialet, utarbeiding og ajourføring av statistiske oppgaver over utbygd og nyttbar vasskraft samt nivellering av vassdragene. I dette saksområde inngår også vurdering av mulighetene for bygging av småkraftverk og opprusting av det bestående vasskraftsystem i forbindelse med spørsmålet om energioptimalisering.

3.9 Diverse tiltak i vassdrag

Det foretas inngrep og bygges anlegg i vassdragene som ikke er omhandlet foran. De mest aktuelle av slike tiltak er:

- a) Uttak av sand, grus og stein fra elveløp og vatn
- b) Utfylling i elveløp og gjenstenging av flomløp.
- c) Utretting/omlegging/lukking av elveløp/bekkeløp.
- d) Bygging av bruer og stikkrenner.
- e) Bygging av terskler, fisketrapper m.v.
- f) Kryssing av vassdrag med kabler og rør.
- g) Nedlegging av vassdragsanlegg.

V har det overordnede ansvar og behandler saker som melder seg i forbindelse med disse tiltak, og gir råd og veiledning for planer og utførelse, så langt det er mulig. V's saksbehandling omfatter søknader om tillatelse etter vassdragslovens §§ 104 - 106, uttalelser vedrørende § 112 og tillatelse til kunngjøring etter § 129.

3.10 Natur og landskap

Det er V's ansvar å sørge for at alle vassdragsutbygginger og inn-grep forøvrig i vassdrag skjer i samsvar med gode arkitektoniske, biologiske og bruksmessige prinsipper og med minst mulig skade-virkning på natur og landskap. Dette skjer gjennom vurdering av planer, forslag om eventuelle planendringer til konsesjonssøk-nadene, forslag om spesielle konsesjonsvilkår, godkjenning av planer og pålegg med hjemmel i konsesjonsvilkår og oppfølging med at disse vilkår blir oppfylt (jfr. 3.11).

3.11 Tilsyn - kontroll

Det følger av gjeldende instruks at NVE skal "forestå vassdragstil-synet" (§ 1 p. 1) og at V er tillagt "tilsyn med vassdrag og anlegg i eller over vassdrag" (§ 3 II).

Hjemmelen for denne virksomhet må forøvrig søkes i vassdragslovgiv-ningen og i de vilkår som blir fastsatt i konsesjoner/tillatelser som blir gitt i medhold av denne lovgivning.

Den tilsyns- og kontrollvirksomhet som utøves av V, omfatter for-uten tilsyn med teknisk utføring og vedlikehold av kraft-, reguler-ings- og overføringsanlegg m.v., også kontroll med en rekke pålegg inntatt i konsesjonsvilkårene som gjelder den landskapsarkitek-toniske utforming, vern av natur, bygging av terskler, hydrologiske undersøkelser m.v.

3.11.1 Tilsyn med kraft-, regulerings- og overføringsanlegg m.v.

I tillatelser etter ervervsloven og vassdragsreguleringsloven inn-tas vilkår om at anleggene skal være undergitt offentlig tilsyn med hensyn til "utførelse" og "senere vedlikehold og drift" (jfr. er-vervsloven § 2 p. 15 og vassdragsreguleringsloven § 12 p. 10). Det omfatter i det vesentlige godkjenning av planer og kontroll med ut-førelse og vedlikehold av alle vannveier, som tunneler og trykk-sjakter, damanlegg og kanalanlegg. Tilsvarende gjelder kraftut-byggingstillatelser etter vassdragsloven (§ 62, jfr 126 p. 2).

Vassforsyningsanlegg hører under MD's og SFT's forvaltningsområde. Fylkesmannen som er delegert myndighet til å avgjøre søknader om tillatelse etter vassdragsloven § 17, 18 og 37, er imidlertid på-lagt å forelegge saker hvor det er nødvendig med vassdragseksper-tise for NVE. Det er forutsatt at V skal vurdere de tekniske, landskapsmessige og hydrologiske forhold og eventuelt fremme for-slag om vilkår om offentlig tilsyn med damanlegget m.v. Tilsynet utføres i tilfelle av V.

Den tilsynsmyndighet som er etablert i vannvernloven hører under MD's og SFT's område. Myndigheten er likeledes delegert Fylkes-mannen. V har således intet med forurensningstilsynet å gjøre. Det er dog en nødvendig forutsetning at V bidrar med å skaffe nød-vendige opplysninger f.eks. om hydrologiske forhold.

Ved kgl.res. av 14.11.1980 er det fastsatt offentlig forskrifter for dammer. De gjelder alle dammer over en viss størrelse (vanntrykk over 4 m eller oppdemmet vannvolum over 0,5 mill. m³). Forskriftene gjelder fra 01.01.1981 og håndheves av NVE, dvs. V.

Et betydelig antall dammer er ikke undergitt tilsyn, enten fordi de er bygget før det ble nødvendig med offentlig tillatelse, eller fordi de faller utenfor gjeldende bestemmelser. Det kan gjelde vannverksdammer, fløtingsdammer, fiskedammer, rekreasjonsdammer m.v. I et utkast til "Forskrifter om tilsyn med anlegg i vassdrag" som er sendt OED, er foreslått at det i medhold av vassdragsloven § 144 p. 1 "anordnes offentlig tilsyn med bygging, ombygging, drift og vedlikehold av dammer" over en viss størrelse. Det gjelder så vel etablerte som nye dammer. Det er foreslått at NVE bemyndiges til å forestå tilsynet.

Det arbeides dessuten med en veiledning for planlegging og bygging av mindre dammer som vil falle utenfor de nye damforskrifter.

3.11.2 Landskaps- og naturverntilsyn

Myndighet til å gi "etterfølgende pålegg om naturvernmessige tiltak" og til "å iverksette de kontrollordninger som i det enkelte tilfelle anses hensiktsmessig, herunder ansettelse av særskilte tilsynsmenn", er delegert til NVE (brev av 19.9.72 fra ID). Det er i denne sammenheng vist til instruksens § 3 post 2, hvorefter kontrollen med overholdelse av vilkår er tillagt V.

V's tilsyn på dette område omfatter vilkår fastsatt i konsesjoner gitt i medhold av ervervsloven (jfr. § 2 p. 14, 16 og 23) og vassdragsreguleringsloven (jfr. § 12 p. 16, 18 og 19) eller tillatelser etter vassdragsloven (jfr. § 106 p. 2) og etterfølgende pålegg gitt i medhold av de fastsatte vilkår.

3.11.3 Tilsyn - kontroll forøvrig

Instruksen tillegger V bl.a. "kontroll med vilkårenes overholdelse" (§ 3 II). Det antas å medføre en plikt for V til å føre et aktivt tilsyn med at konsesjonsvilkårene, herunder manøvreringsreglementet blir overholdt.

Det må ellers antas at V som den sentrale vassdragsforvaltningsetat har et visst ansvar for alt som skjer i vassdragene, medmindre det ved uttrykkelig bestemmelse er tillagt andre myndigheter (jfr. uttrykkene "våke over offentlige og almene interesser i vassdragene" og "tilsyn med vassdrag og anlegg i eller over vassdrag" i instruksens § 1.1 og § 3 II).

Løpende tilsyn med vedlikehold av ferdige forbyggings- og senkingsanlegg utføres av kommunale tilsynsnemnder. Intern instruks forutsetter imidlertid at V skal føre tilsyn med ferdige anlegg "så vidt mulig en gang årlig".

3.12 Konsesjonsavgifter

Avgjørelser i saker som gjelder konsesjonsavgifter fastsatt i ervervs-, bruksretts- og reguleringskonsesjoner er i ervervsloven og vassdragsreguleringsloven tillagt Kongen eller departementet, men er for en del sakers vedkommende delegert til NVE enten ved generell bemyndigelse (brev av 28.1.65 fra ID) eller ved spesiell bemyndigelse i forbindelse med den enkelte konsesjon. Alle saker behandles av V.

Konsesjonæren blir pålagt å innbetale avgiftene til A (Hovedkassen). V sørger for å få fastsatt avgiftsgrunnlaget (kraftøkning, regulert vassføring), beregner og fakturerer avgiftene og kontrollerer at disse blir innbetalt. Fakturagjenparter sendes A.

V skal videre behandle saker som gjelder fordeling av konsesjonsavgiftene mellom de berørte kommuner, herunder forberede klagesaker, saker som gjelder "ny prøvelse" av avgiften etter den frist som er satt i konsesjonen (jfr. ervervsloven § 2 p. 13 annet ledd og § 5 p. 2 annet ledd og vassdragsreguleringsloven § 11 p. 1 annet ledd) og saker om billighetsjusteringer av avgiftene i eldre konsesjoner.

A foretar utbetaling av kommunenes andel av avgiftene. Beløp og fordelingsprosjenter kontrolleres av V.

3.13 Beskatning av kraftverk

Skatteloven fastsetter i § 19 særregler for beregning av de deler av kraftverksformuene som skal beskattes i de kommuner som berøres av kraftutbyggingen. Reguleringskommunenes andel skal fastsettes etter reglene i § 19 b av Riksskattestyret etter oppgave fra NVE (jfr. fjerde ledd). Disse oppgaver er i instruksens § 3 II tillagt V. Kraftverket og ligningsnemndene i de berørte kommuner skal gis anledning til å uttale seg før oppgaven gis til Riksskattestyret.

3.14 Oppnevning av skjønnsmenn

Myndighet til å oppnevne skjønnsmenn til vassdragsreguleringsskjønn som tidligere ved bestemmelse i vassdragsreguleringsloven § 20 p. 1 var tillagt Kongen, ble ved brev av 12.9.69 fra ID delegert til Vassdragsdirektøren (Jfr. 2.3 siste avsnitt).

Da skjønnnsordningen ble endret ved lov av 26.1.73, ble særregelen i vassdragsreguleringsloven § 20 opphevet. Ved lov av samme dato ble fastsatt en overgangsordning hvoretter de tidligere bestemmelser skal følges i alle vassdragsreguleringsskjønn som er påstevnet før 1.1.74.

En del skjønn som kommer inn under overgangsbestemmelsene er ennå ikke avsluttet. I den utstrekning det er nødvendig med utskiftninger på grunn av dødsfall, svekket helse eller høy alder, skal oppnevning av nye skjønnsmenn eller varamenn foretas av V.

3.15 Sikkershetsstillelse for årlige erstatninger

Alle saker vedrørende sikkerhetsstillelse etter vassdragsreguleringsloven § 16 post 5, åttende ledd og vassdragsloven §§ 126 post 2 og 133 post 5, ble tidligere behandlet og avgjort av departementet. Ved brev av 4.2.71 fra ID ble NVE bemyndiget til å treffe avgjørelser i disse saker. Såvel saksbehandlingen som avgjørelsesmyndigheten ble lagt til V.

Det tilligger således V å sørge for at det blir stillet påbudt sikkerhet etter de nevnte bestemmelser, forvalte sikkerhetsstillelsene (bankbøker, obligasjoner, garantier) og treffe de avgjørelser loven forutsetter (samtykke, godkjenning).

3.16 Vannbruksplanlegging

Bygningsloven (l.nr. 7 av 18.6.65) pålegger fylkeskommunene plikt til å utarbeide en fylkesplan, dvs. en oversiktsplan for samordning av statens, fylkeskommunenes og kommunenes planlegging for utnyttning av naturressursene i et fylke (jfr. § 17a punkt 1, første ledd).

Fylkesplanen skal omfatte hovedtrekkene i en samlet utnyttning av naturressursene, herunder utnyttning av vassdragene til kraftutbygging, vannforsyning m.v.

Som ledd i utarbeidelse av fylkesplaner vil det etter hvert bli utarbeidet vannbruksplaner, dvs. oversiktsplaner for utnyttelse og vern av vannforekomster innen fylket.

Det er fylkeskommunens ansvar å sørge for at det blir utarbeidet fylkesplan (jfr. § 17a punkt 2, første ledd). Vassdragsdirektoratet har imidlertid som det sentrale statlige organ for vassdragsforvaltningen et viktig medvirkeransvar for utarbeidelse av vannbruksplaner, idet loven pålegger såvel statlige organer i fylket som sentrale statsorganer plikt til å yte nødvendig bistand, herunder også til å delta i samarbeidsutvalg (jfr. § 17 a punkt 3, annet ledd).

Ikke bare på grunn av den plikt som er instituert, men også i egen interesse vil V i størst mulig utstrekning delta i arbeidet med vannbruksplaner.

MD har i Ot.prp. nr. 22 (1980-81) fremmet forslag til ny lov om lokal og regional planlegging (Planleggingsloven). Reglene i bygningslovens kap. III, oversiktsplaner, kap IV, reguleringsplaner og kap V, ekspropriasjon m.v. (unntatt § 39) foreslås opphevet idet tilsvarende, noe mer utførlige, bestemmelser foreslås inntatt i den nye lov.

Lovendringen kan ikke ses å få noen virkning for V's medvirkning til utarbeidelse av vannbruksplaner, idet lovforslaget inneholder bestemmelser om plikt for statlige organer til å gi både fylkeskommunen og kommunen nødvendig hjelp i planleggingsarbeidet og til å delta i rådgivende utvalg opprettet av fylkesutvalget eller av kommunestyret (jfr. §§ 6 og 10).

4. DE ENKELTE AVDELINGERS OPPGAVER

Etter instruksens § 5 opprettes i hvert direktorat "det antall underavdelinger vedkommende departement til enhver tid bestemmer".

For tiden er V organisert i 5 fagavdelinger og et sekretariat (se organisasjonsplan side 3) som er tillagt følgende hovedoppgaver:

Forbygningsavdelingen - VF

- Undersøkelser, planlegging, utførelse og vedlikehold av forbyggings-, senkings- og flømskadearbeider
- Saker vedrørende tiltak i vassdrag, naturskader, opprydding m.v.
- Planlegging og kontroll med den tekniske utføring av grunndammer (terskler) i regulerte vassdrag.

Hydrologisk avdeling - VH

- Planlegging, bygging og vedlikehold av et landsomfattende stasjonsnett
- Målinger av vassføring, isoppstuvning, snødybder
- Avløps- og tilsigsberegninger
- Beregning av regulert vassføring, kapasitet for vannverk, snømagasin og fløm, flømvarsling
- Kartlegging av breer, slamføring i breelver
- Grunnvannets innvirkning på avrenning i elvene og regulerings innflytelse på grunnvannsforhold
- Isundersøkelser, frostrøysobservasjoner, vanntemperaturmålinger, regulerings virkninger på strømforhold og saltgehalt i fjordene
- Bearbeiding og publikasjon av hydrologiske data, utvikling av matematiske modeller
- Undersøkelser vedrørende konkrete regulerings- og utbyggingsprosjekter etter oppdrag.

Natur- og landskapsavdelingen - VN

- Vurdering, utvikling og anvendelse av landskapsarkitektoniske prinsipper i kraftutbyggingen
- Regulerings virkninger på natur- og landskap og biologiske forhold i vassdragene
- Plassering av tipper, forming, vegetasjonsetablering
- Vurdering av tersklers plassering og form i regulerte vassdrag
- Bruk av vassdragene i rekreasjonsøyemed, padling
- Bruk av eller stenging av anleggsveier
- Verneplaner, nasjonalparker, naturreservater, landskapsvernområder
- Tilsyn med gjennomføringen av naturverntiltak/pålegg.

Avdeling for vasskraftundersøkelser - VU

- Teknisk-økonomiske beregninger og utredninger av ikke utbygde vasskraftkilder
- Oversikter over nyttbare og utbygde kraftkilder med data for planlegging og optimalisering av produksjonsapparatet
- Vurdering av planer for småkraftverk og opprusting av kraftsystemet
- Vannbruksplanlegging
- Nivellementer

Vassdragsavdelingen - VV

- Ervervs-, bruksretts- og vassdragsreguleringskonsesjoner
- Ekspropriasjonstillatelser for kraftutbygging og andre tillatelser etter vassdragsloven
- Saker vedrørende grensevassdragene
- Saker vedrørende fløting, jordvatning, kanaler m.v.
- Beregning og fordeling av konsesjonsavgifter og næringsfond
- Saker vedrørende hjemfall
- Kontroll av planer samt teknisk tilsyn med oppføring og vedlikehold av vassdragsanlegg
- Nedlegging av vassdragsanlegg.

Sekretariatet - VA

- Administrasjon, arkiv- og skrivetjeneste, budsjett, personalsaker m.v.
- Aksjeervervskonsesjoner
- Oppgaver til Riksskattestyret vedr. kraftverksbeskatningen
- Oppnevning av skjønnsmenn
- Sikkerhetsstillelse for årlige erstatninger.

Av V's avdelinger er VH og VV inndelt i kontorer.

VH består av:

Brekontoret	- VHB
EDB-kontoret	- VHD
Grunnvannskontoret	- VHG
Iskontoret	- VHI
Kontoret for overflatehydrologi	- VHO

VV består av:

Konsesjonskontoret	- VVK
Tilsynskontoret	- VVT

Direktoratet har dessuten en distriktsadministrasjon som for tiden omfatter:

2 Østlandskontorer i Oslo som bare dekker VF's område
 1 Vestlandskontor i Førde som dekker VF's og VN's områder
 1 Trøndelagskontor i Trondheim som dekker VF's, VN's og VVT's områder
 1 Nord-Norgekontor i Narvik som dekker VF's, VH's, VN's og VV's områder
 2 midlertidige kontorer, 1 i Voss som dekker VVT's område og 1 i Sand som dekker VN's område.

Under dette kapittel er videre redegjort for hvordan direktoratets saksområder, slik de er beskrevet under kap. 3, fordeler seg på avdelingene. For hvert område er angitt hvilken avdeling som skal være ansvarlig saksbehandler eller som skal koordinere saksbehandlingen dersom flere avdelinger blir berørt. Det er benyttet den samme systematiske inndeling som under kap. 3.

4.1 Vasskraftutbygging

For alle saker som er omhandlet under 3.1 i de tre første avsnitt er VV ansvarlig saksbehandlingsorgan innen V. Under saksbehandlingen sørger avdelingen for at utbyggingsprosjektet blir gjort kjent for alle utenfor NVE som representerer berørte offentlige eller almene interesser ved utsending av søknad med bilag til en rekke offentlige og private institusjoner, herunder berørte fylker og kommuner, for å få saken best mulig belyst fra alle sider. Avdelingen sørger dessuten for offentlig kunngjøring av søknaden.

Innenfor NVE skal søknaden sendes E som vurderer prosjektets innpassing i elforsyningssystemet. Den skal videre sendes alle avdelinger i V som hver bidrar med vurderinger innenfor sine respektive områder, VU med tekniske og økonomiske vurderinger, VH med vurdering av isproblemer og hydrologi forøvrig, VN med vurdering av virkningen på natur og landskap og VF med vurdering av erosjonsproblemer.

Etter intern avtale mellom VV og VA har sekretariatet overtatt behandlingen av søknader om aksjeervervskonsesjoner (jfr. ervervsloven §§ 36 og 37). Etter avtale med E behandler VA disse saker også når det er kraftleieavtaler som begrunner konsesjonsplikt.

VV er ansvarlig saksbehandler også for de saker som er nevnt i siste avsnitt under 3.1 med følgende unntak:

VN skal behandle saker som gjelder

- virkninger på landskap og natur, herunder helhetsvurdering i terskelsaker
- allmenhetens bruk av anleggsveger.

VF skal behandle saker som gjelder

- terskler (tekniske vurderinger)
- erosjonsproblemer langs elvestrekninger innen reguleringsområdet

VH skal behandle saker som gjelder

- pålegg om hydrologiske undersøkelser og faste vannstandsmerker og melde fra til VV om brudd på manøvreringsreglement.

4.2 Vassforsyning

4.2.1 Alminnelig forbruk

I den utstrekning disse saker blir forelagt NVE, skal VV koordinere saksbehandlingen og sørge for at hver enkelt avdeling får anledning til å vurdere saken så langt den berører deres område. Estetiske forhold vurderes av VN, erosjonsproblemer av VF og hydrologiske forhold av VH. Forespørsler som gjelder bare et avgrenset område, behandles av vedkommende avdeling.

4.2.2 Drifts- og kjølevatn til industri

Disse saker behandles på samme måte som saker om vassforsyning til alminnelig bruk. VV er ansvarlig saksbehandler og skal samarbeide med de øvrige avdelinger som nevnt under 4.2.1.

4.2.3 Jordvatning

VV er ansvarlig og koordinerende saksbehandler i den utstrekning disse saker behandles i V (jfr. 3.2.3). VH bistår med nødvendige vassføringsdata og VN med vurderinger som gjelder landskap og natur.

4.3 Ferdsel og fløting

4.3.1 Ferdsel i vassdrag

Eventuelle søknader etter vassdragsloven kap 7 behandles av VV som også koordinerer uttalelser om motorferdsel i vassdrag etter lov av 10.06.77. Spørsmål som gjelder utrasing, elvebrudd m.v. (jfr. vassdragsloven § 69 p. 2) behandles av VF. Spørsmål i forbindelse med opprusting av kanaler som er åpne for alminnelig ferdsel og transport samt nedlegging av disse behandles av VV.

Spørsmål som oppstår i forbindelse med islegging av vassdrag, isens bæreevne og markering av farlige felter behandles av VH.

Forespørsler etter elveprofiler eller nivellementer i forbindelse med bruk av vassdragene til kajakk- eller kanopadling behandles av VU.

4.3.2 Fløting

VV er ansvarlig saksbehandler for alle saker som gjelder:

- avståing av grunn til fløtningsdam, tømmerrenne, lense, velteplass o.a. til fremme av fløtingen.
- stadfesting av vedtekter for fløtingsforening
- forskrifter for krabbastømmer
- forskrifter om bortfall av eiendomsretten til sunket trevirke
- avvikling av fløtingsforeninger og disponering av midler
- nedlegging av fløtingsdammer og andre fløtingsinnretninger
- disponering av fløtingsvann når fløtingen er avviklet.

VV må samarbeide med andre avdelinger. Spørsmål om virkningen på vassføringen ved nedlegging av dammer og andre innretninger vurderes av VH. Eventuell bevaringsverdi av dammer m.v. vurderes av VN. VF er ansvarlig for opprydding i vassdrag der fløtingen er avviklet og skal besørge fjernet lenser, dykdalber, tømmerrenner m.v. med mindre de ønskes bevart av kulturhistoriske eller andre grunner.

4.4 Fiske

Alle spørsmål vedrørende innlandsfisket som blir forelagt V av MD eller DVF, som har det overordnede ansvar på dette område, samt spørsmål som oppstår i forbindelse med konsesjonsbehandlingen, skal VV forelegge for VN til vurdering. Det gjelder reguleringenes virkning på fisket, konsesjonsvilkår og etterfølgende pålegg om oppdrett og utsetting av fisk, bygging av fisketrapper m.v.

4.5 Kloakkavløp og forurensing

Disse saker hører, som nevnt under 3.5, med under MD's og SFT's ansvarsområde og behandles på fylkesplan. Forholdet til vassdragsloven §§ 8, 104 og 105 hører under V. Ansvarlig saksbehandler er VV som må samarbeide med fylkesmyndighetene.

VH og VN må bistå innen sine respektive fagområder.

4.6 Forbyggings-, senkings- og flømskadearbeider

Hele dette sakområdet hører under VF som forestår planleggingen og utføringen av arbeidene. VH bidrar med hydrologiske data og flømberegninger og VN med landskapsarkitektoniske og biologiske vurderinger.

Det ytes bistand til S til planlegging og utføring av forbyggings tiltak i forbindelse med reguleringer. Når det gjelder samarbeid utad vises til 3.6.

4.7 Hydrologiske undersøkelser

VH er ansvarlig for de hydrologiske undersøkelser som er tillagt V og forestår all måling, innsamling og bearbeiding av hydrologiske data som er nødvendige som grunnlagsmateriale for vurdering av bruken av våre vassdrag.

Utad skal VH yte service til statsinstitusjoner, kommuner, kraftutbyggere, reguleringsforeninger og andre brukere av hydrologiske tjenester. Dette skjer dels ved trykte publikasjoner og kart som er tilgjengelig for alle brukere, og dels ved behandling av konkrete forespørsler.

Innad skal avdelingen bistå de øvrige avdelinger med hydrologiske data og vurderinger etter behov.

4.8 Vasskraftundersøkelser

VU har ansvaret for de undersøkelser som er nevnt under 3.8. Dette gjelder også tekniske og økonomiske vurderinger av konkrete utbyggingsprosjekter i forbindelse med behandling av konsesjonssøknader.

4.9 Diverse tiltak i vassdrag

VF er ansvarlig saksbehandler for saker som gjelder:

- uttak av sand, grus og stein fra elveløp og vatn
- utfylling i elveløp og gjenstenging av flømløp
- utretting/omlegging/lukking av elveløp/bekkeløp
- bygging av bruer og stikkrenner
- kryssing av vassdrag med kabler og rør.

04

For terskelsaker har VN ansvaret for saksbehandlingen, og VF for teknisk planlegging og utførelse.

Saker som gjelder midlertidige tiltak i forbindelse med reparasjon av reguleringsanlegg som kommer i konflikt med gjeldende reguleringsbestemmelser og manøvreringsreglement, behandles av VV.

4.10 Natur og landskap

VN skal vurdere virkning på landskap og natur ved vasskraftutbygging og andre tiltak i og ved vassdrag.

Innen samme område skal avdelingen følge opp bestemmelser hjemlet i lover og NVE's instruks.

VN har saksbehandlingen i terskelsaker.

Vel uttalt.

4.11 Vassdragstilsyn - kontroll

4.11.1 Teknisk tilsyn

Alt teknisk tilsyn med regulerings- og kraftanlegg hører under VV som kontrollerer planene og fører tilsyn med oppføring og senere vedlikehold av anleggene. Det omfatter alle innretninger som endrer vassføringen eller vassleiet, som dammer, kanaler, tunneler, bassenger og rørledninger og innretninger som fører vasskraften over på turbinakselen i kraftverket (jfr. vassdragsl. § 144 p. 2).

Under VV's tilsyn hører også dammer og vassdragsanlegg som tjener andre formål og som på en eller annen måte er underlagt offentlig tilsyn.

I alle spørsmål som gjelder nedlegging av vassdragsanlegg (jfr. vassdragsloven § 116), er VV ansvarlig saksbehandler. I slike saker skal samarbeides med VN.

VV's tilsyn omfatter også erosjonsspørsmål i tilknytning til dammer, kanaler og reguleringsmagasiner. Erosjonsspørsmål langs elvestrekninger i reguleringsområdet skal behandles av VF som også bør koples inn når det gjelder elvedeltaene i reguleringsmagasinene.

4.11.2 Tilsyn med natur og landskap

VN forestår tilsynet med at anleggene blir utført i samsvar med forutsetningene (planer, konsesjonsvilkår, pålegg) med hensyn til landskapsarkitektur og naturvern. Dette tilsyn omfatter rydding, planering m.v. av anleggsområdene, plassering, forming og tilsåing eller beplantning av tippmasser, samt bygging av terskler for så vidt angår den estetiske side. VF skal ha tilsynet med den tekniske utføring.

4.11.3 Tilsyn - kontroll forøvrig

VF, VH og VN skal føre tilsyn med overholdelse av konsesjonsvilkår og pålegg innenfor sine respektive områder. Alvorligere eller gjentatte forsømmelser/overtredelser fra konsesjonærens side skal rapporteres til VV som er ansvarlig for kontrollen forøvrig. VV skal være koordinerende saksbehandler, stå for den nødvendige kontakt med konsesjonæren ved overtredelse av vilkår og reglement og behandle spørsmål om tvangsmulkt eller andre reaksjoner ved alvorligere eller gjentatte overtredelser eller forsømmelser fra konsesjonærens side.

Forhold som oppdages av andre avdelinger under befaringer m.v. og som kan antas å være i strid med lov eller reglement skal rapporteres til VV som koordinerer saksbehandlingen.

Saker vedrørende forurensingstilsyn skal i den utstrekning de kommer til behandling i V, behandles av VV i samarbeid med VN.

VF er ansvarlig for det tilsyn med ferdige forbyggings- og senkingsanlegg som skal utføres av V. Det utføres av distriktskontorene.

4.12 Konsesjonsavgifter

VH skaffer det nødvendige hydrologiske grunnlag for beregning av konsesjonsavgifter. VV er ansvarlig saksbehandler for alle spørsmål som gjelder avgiftene (jfr. 3.12).

4.13 Beskatning av kraftverk

VA er ansvarlig for all saksbehandling vedrørende fordeling av kraftverkenes skatt etter skattelovens § 19 b. VH skaffer det hydrologiske grunnlag som er nødvendig (vassføring, fallhøyder) for beregning av kraftøkingen etter § 19 b p. 3. VA behandler også alle innkomne forespørsler som gjelder kraftverksbeskatningen.

4.14 Oppnevning av skjønnsmenn

VA er ansvarlig saksbehandler for alle saker som gjelder ny oppnevning av skjønnsmenn eller varamenn til igangværende vassdragsreguleringsskjønn påstevnet før 1.1.74 etter den overgangsordning som ble fastsatt i 1973 (jfr. 3.14).

Forøvrig skal skjønnsmenn nå oppnevnes av vedkommende skjønnsstyrer.

4.15 Sikkerhetsstillelse for årlige erstatninger

VA er ansvarlig saksbehandler for alle saker som gjelder sikkerhetsstillelse for årlige erstatninger etter bestemmelsene i vassdragsreguleringsloven og vassdragsloven (jfr. 3.15).

4.16 Vannbruksplanlegging

Som det går fram av 3.16 har V som sentralt vassdragsforvaltningsorgan en lovbestemt plikt til å bistå aktivt med grunnlagsopplysninger og rådgivning til vannbruksplanleggingen. Dette kan bli aktuelt for flere av V's saksområder.

Hver avdeling må medvirke innenfor sitt fagområde. VU skal være bindeleddet utad og koordinere V's medvirkning i planarbeidet. VU skal holde de øvrige avdelinger orientert og skal samle og viderebefordre data og merknader fra disse til fylkeskommuner og eventuelt til kommuner.

I enkelte saker kan det bli nødvendig å sette planleggeren i direkte kontakt med vedkommende avdeling. De øvrige avdelinger skal i slike tilfelle holde VU orientert om opplysninger de har gitt direkte f.eks. ved gjenparter av brev.

5. SAMARBEID

5.1 Samarbeid med andre institusjoner

Som vassdragsforvaltningsorgan er V tillagt en rekke saker av høyst forskjellig karakter og omfang som kan berøre en eller flere statlige, fylkeskommunale, kommunale og private organer eller enkeltpersoner. Behovet for samarbeid vil være sterkt varierende. Det er derfor ikke hensiktsmessig å binde samarbeidet til bestemte normer med allmenn gyldighet. Samarbeidsformene bør vurderes fra sak til sak av saksbehandlende avdeling, eventuelt i samråd med Vassdragsdirektøren.

Behovet for registrering og arkivering av saksdokumenter vil i alminnelighet gjøre det nødvendig med skriftlig kommunisering utad. Ved andre former for samarbeide (møter, konferanser m.v.) vil det av samme grunn ofte være nødvendig at det en kommer fram til blir nedtegnet i et møtereferat eller bekreftet i etterfølgende brev eller notat.

Alle utsagn som innebærer en avgjørelse skal som hovedregel skje skriftlig og på direktoratsplan. Tilsvarende gjelder for prinsipielle uttalelser om viktige spørsmål. Utveksling av faktiske opplysninger kan alltid skje på avdelingsnivå.

Dersom det er tvil om hvorvidt et spørsmål skal avgjøres på avdelings- eller direktoratsplan, skal spørsmålet drøftes med direktør eller eventuelt i fagsjefmøte før det treffes avgjørelse.

Kommunisering med departementer og andre sentrale institusjoner skal som hovedregel foregå via vårt departement (OED).

5.2 Samarbeide mellom avdelingene

For at direktoratet skal arbeide mest mulig effektivt, er det nødvendig med et intimt samarbeid mellom avdelingene. Dersom en sak direkte berører flere saksområder, gir det seg selv at den avdeling som er ansvarlig for saksbehandlingen eller skal koordinere den, må koble inn de avdelinger som er berørt. Også i saker som i prinsippet bare gjelder en avdeling, kan det være formålstjenlig å trekke inn andre avdelinger for å utnytte den ekspertise de sitter inne med.

I hvilke former det interne samarbeidet skal foregå, må vurderes konkret under hensyntaken til behovet for registrering og arkivering. Dette hensyn vil i stor utstrekning gjøre det nødvendig at andre avdelingers medvirkning ved behandlingen av en sak blir konkretisert i en skriftlig uttalelse eller utredning.

Overdreven bruk av korrespondanse avdelingene imellom bør unngås. Det uformelle samarbeid gjennom personlig kontakt direkte eller pr. telefon vil oftest være mer effektivt og bør nyttes i størst mulig utstrekning. Der hvor dokumentasjon er nødvendig må det imidlertid sørges for skriftlig bekreftelse av det resultat en kommer til.